

A lap szellemi részére vonatkozó minden közlemény a szerkesztőség nevére küldendő.

Kiadóhivatal:

Strausz Sándor könyvkereskedése. Ide küldendők az előfizetési díjak, nyilvánterkek és hirdetések.

Telefon szám 34.

magyar és horvát nyelven megjelenő társadalmi, ismeretterjesztő és szépirodalmi hetilap.

Megjelenik hetenkint egyszer: vasárnap.

Előfizetési árak:

Egész évre 8 kor.
Fél évre 4 kor.
Negyed évre 2 kor.
Egyes szám ára 20 fillér.

Hirdetések jutányosan számítottak.

Nyilttér petítora 50 fillér.

Feloldó szerkesztő:
ZRINYI KAROLY.

Főszerkesztő:
MARGITAI JÓZSEF.

Kiadó és lapnyilvántartó:
STRAUSZ SANDOR.

Enyhülés.

Az ázott mezőkön már a Tél követje barangol, eső dobol az ablakon és az emberek az Idő örök, fehér vándorát lesik: mit hoz az idén? Micsoda szövetségben jön az idén? Barát lesz-e vagy ellenség? Jégpáncélja megdermeszti-e a világ szívét, — havas köpenye elborítja-e a nemzet virágát? Mit hoz a tél?

Jósolni ma, mikor szinte minden huszonnegy órában a korszakok rétegződnek és szinte az álmok táviródrólján fut a legrealisabb gondolat is, nem lehet. A történelem menetességé követhetetlen és különösen nem lehet utolérni most, hogy minden lépése óriás területeket hagy maga mögött. Jósolni nem lehet, de számítani igen és hogyha figyelmesen elolvassuk az utolsó napoknak mindenünnen való ujsághireit, akkor talán látnak egy vonást — egy mo-solyt, vagy egy fenyegető ráncot — a következő hónapok arculatjából.

Oroszország a téli hadjáratra egy millió lovas kozákból álló sereget szervez. A francia hadügyminiszterrel arról beszéltek, hogy készen állanak a téli hadjáratra. Ez a téli háborút jelentené. Ez azt jelenti, hogy kezdődik, ami a mult esztendőben ilyenkor kezdődött, — mint hogyha azóta nem történt volna semmi. Mint hogyha a téibe nem fagyott volna be egy nagy darab Franciaország. Mint hogyha nem robbant volna szét a világ legkolosszálisabb hadserege. Mint hogyha nem vészelt volna el Belgium. Mint hogyha nem vérzett volna el Lengyelország. Mint hogyha nem fagyott volna el az orosz muníció. Mint hogyha nem fagyott volna el a rubel. Mint hogyha nem rendült volna meg Anglia egész történelmi szerkezete. Mint hogyha nem jött volna rá az entente, hogy minden hiábavaló. Hogy a központi hatalmak győzhetetlenek. Hogy a drámai igazságszolgáltatás beteljesedett. Mint hogyha nem látnák, hogy a nagy világjátszma elveszett és hiába ülnek az asztalnál, mint az eszeveszett kártyás, aki már az utolsó csöpp vérért is felleszi egy lapra — hátha az segít.

De valóban úgy van-e? Valóban nem tudják, nem látják-e mindezt? Látják és aki mindezeknek a híreknek a szivdobogását is kihallja, az tudja, hogy látják. Az nem lünett, az nem előjele a jövőnek, hogy egy millió kozákat gyűjtenek fel. Az nem tünet, az nem jele a jövőnek, hogy a francia parlament szószátyárjai téli háborúról beszélnek. De tünet az, hogy Anglia megenyhítette a blokádot, tünet az, hogy Németország és Amerika felfogása kölcsönösen enyhült, tünet az, hogy az orosz kormány lapjai nagyon feltűnően cáfolják ismét az orosz külön békét. Ezek az előjelek — Grodno eleste az előjel — és ezek más jövőnek az előjelei, mint a millió kozák. A háboru a legkíméletlenebbül a vizeken folyt, — a háboru

egkíméletlenebb vadja Anglia volt és hogyha a vizeken megenyhül a háboru és hogyha Anglia, a háboru felidőzője megenyhíti a blokádot, egyetlen fegyverét, — az már azt jelenti, hogy muszáj megenyhítenie, kénytelen vele és nem véletlen, hogy mindez az oroszországi nagy diadalok közben történik. Az orosz vereségek új lendületet adtak, olvasnak és angol békepártiak. Az amerikai feszültség enyhülése pedig magával fogja hozni a muníciószállítás kérdésének megoldását is és hogyha az amerikai muníció nem tartja életben a háborút, akkor a háboru el fog vérezni a csatákon. És amire a japán szérum megérkezik, akkorra már vége lesz.

P. N.

Vaszary Kolos.

1832—1915.

Vaszary Kolos, a Pax apostola, megtért oda, ahol jelszava, a béke, uralkodik. Elköltözött abból a világból, mely nem lehetett ennek a nemes remetének igaz világa. Egyszerű szerzetesből biboros hercegprimása lett Magyarországnak, de ennek az egyházi és közjogi méltóságnak magasságában is megmaradt szerény és szegény szerzetesnek. S a fényes polcra visszavonulva, mint remete halt meg. Stilszerűbb, harmonikusabb és nemesebb életet nem élt nála senki. Mint ember, mintaképe volt a nemes igénytelenségnek, szerénységnek, puritán erkölcsöknek. Egyformán alázatos volt Istennek e jámbor szolgálja az emberi ranglétra minden fokán.

Igaz ember volt. És igazi pap volt. Az apostolok egyenes leszármazottja. Az ember-szeretletnek és a hazaszeretletnek volt a papja. Az egyházi méltóságokat sohasem kereste. Őt keresték föl, mikor nagy papot kerestek nagy állásra.

A napi politikát se használta létrául, hogy magas állásba lendüljön. De nem volt ő nála a nemzeti politikának erősebb támasza. Volt idő, mikor a királyt és nemzetet közelebb kellett hozni egymáshoz. Ekkor Vaszary Kolos azt a legszebb hivatást teljesítette, amit a magyar história legnagyobb hercegprimásai: a nemzet számára megnyerte a királyt.

Magyar volt és liberális volt mindenkéül. Mint történelméről a népszabadságokról írt tankönyveket, mint tanár a katedréről hirdette a magyar nemzet történelmi jogait s mikor mint hercegprimás maga került a történelembe, hévvel védte e jogokat. Azt a szellemet, ami írásait átlengte, belevitte az ország életébe. De nemcsak lítkos audiencián sugározta át lelke a király szívébe a magyarok szeretetét, hanem mint szónok kézzszóló bajnok volt templomban és törvényhozó testületben a korona előtt a nemzeti eszmének.

De Vaszary Kolos igazi nagyságát abból az osztatlan tiszteltől lehet megmérni, amit a katolikus híveknek kívül minden más felekezethez tartozó magyarok körében élvezett. Ő nemcsak a katolikus egyháznak volt főpapja, hanem egész Magyarország hercegprimása volt e rang történelmi szellemében. Minden igazi magyar ember úgy tekintett rá, mint egy igazi magyar papra, mintha a magyarok ős vallásának táltosa lett volna.

S ezért a hercegprimási székéből távo-zása és mostani elhunytja nemcsak a katolikus egyháznak, hanem az osztatlan magyar nemzetnek vesztesége.

Színészet Csáktornyan.

Mult számunkban említettük, hogy Rác Déző színtársulata Csáktornyára érkezett. Kisasszony napján volt a bemutatkozó előadás. Az ünnepnapra való tekintetből nagyon is népies darabot választottak, kevés szerencsével azonban. Mert a »Vörös ördögök« alkalmi darab akart lenni, de bemutatkozó előadásra hezsfias vonatkozásai dacára semmiesetre való nem volt. Az ily dekoratív darabok meséje közben is észszeszsgorodott semmi. Csak a látványosság, szcenéria, zene, ének stb. adják meg hozzá azt a keretét, mely az ürességet takarja. Mindez pedig egy ily kicsi színpadon kivétel-telen valami. S ezért a színészek nem is érvényesülhettek a darabban. A közönség is elégedetlenül távozott. Meg is látszott a következő estén, hogy ugyanaz a közönség már nem jött el. Tehát nem jó fogást csinált az igazgató, amikor a »Vörös ördögök«-kel kezdte meg itteni évadját, mert megsínylette a következő előadást.

Pedig a »Déliab útca 7« vigjáték kitűnő darab volt, előadása is kifogástalan. Megnézhette mindenki, aki mulatni vágyott. Csak az állandó színpad nagyobb arányai hiányoztak, hogy tökéletes előadást produkáljanak a színészek. Az összes szereplők élvezetes estét szereztek a közönségnek. Szalonias fellépések, szerepek átgondoltsága s ügyes előadása tehetséges, pártolásra érdemes társulatot állított élénk, mely az eddigi benyomások szerint vigjáték, bohózatban, szóval szalondarabokban meg fogja állani a helyét.

Nánási Juliska és Pataki Elza, kivált az első, értékes erőnek bizonyultak. Virágh Lajos is kitűnő partnerjük. Hidassy Kálmán nemcsak jó rendező, de, úgy látszik, az állandó derűtséget fogja képviselni a színpadon. Maga a színigazgató is rokonszenves színész, valamint Földvári is eddigi szerepeiben komoly előadónak bizonyult. A felvonásokozókat Turay M. karmester tölti ki ügyes játékaival, kezves jó zongorán. De hát ezt a vidéki színészet mizeriái hozzák magukkal.

Egészen pedig az az impresszió, hogy Rác Dezso társulata részéről sok jó esélben lesz része a csáktornyai közönségnek s a támogatást megérdemli.

K Ü L Ö N F É L É K .

A vitéz magyarok.

Vitézek rohannak
Túl már a határon;
Ellenség, jaj annak,
Rájuk bír' ne várjon!

Mert ők az igazért
Nyultak fegyver után;
Haladnak is azért
A dicsőség útján!

Kötözött erővel
Fegyverük sújta azt,
Ki főzött ellenük,
Hogy pártolja a gaszt!

Vesérük az Isten
Az ég és föld Urát!
A győzelmét
Legjobban Ő tudja.

Rajta hát vitézek,
Magyarok előre!
Isten van veletek
A győzelem Őre!

II. Szivoncsik Antal.

— **Vaszary Kólos meghalt.** Vaszary Kólos Magyarország egykori hercegprímása, szept. 3-án délben Balatonfüreden elhunyt. A magyar katolikus egyház gyászában részt vesz minden magyar ember, tartozék bármely felekezethez is. Az elköltözött egyházfejedelm országot tisztelet központja volt egész élete folyamán. Mint egyszerű szerzetes az ifjúság nevelésének, a történettudományak, az irodalomnak élt, mint hercegprímás a jótékonyágával, nemes liberalizmusával és lelkes magyarságával tűnt ki s midőn elhagyta fényes állását, az egész magyar nemzet oszlatlan szeretete, tisztelete és részvétele kísérete remeteségébe, amelyben Istennel és az emberekkel megbékélve, krisztusi türelemmel várta a mindent kiegészítő halált. A nemzet tisztelete és szeretete sírjág kísérte ezt a nagy embert, aki az egyéni puritán-ságban, szerzetesi egyszerűségben, lelki nemességben, kulturális munkában s a magyar nemzeti eszme szorgalmában kereste a magyar pap hivatását.

— **Veni szankte.** A tanévét a mult hét folyamán az egész vonalon megnyitották Csáktornyan. Szeptember 6-án a m. kir. áll. elemi népiskolai tanítóképzőintézetben, 7-én az áll. polgári fiú- és leányiskolában s 8-án az állami elemi népiskolában. A tanítások a tanítóképzőintézetben 7-én s a többi iskolában 9-én vették kezdetüket.

— **Egy igen szegény község a tanító-jának.** Drávafüred község, melynek községi pótdóója állandóan 200% közt van, Polgárdy Jenő tanítójának 1915. január 1-én kezdődő hatályú évi 400 K családi pótlékot szavazott meg. A község e ténykedésével Polgárdy tanító igen nagy szorgalmat s mindenben példás eljárását és életét óhajtotta szerényen jutalmazni. Ha figyelembe vesszük, hogy a község már szabad fűtéssel is megajándékozta tanítóját, örömmünk telik abban, hogy népünk mégis csak törődik az iskolaügyel.

— **Levél a harctérri.** Hogy katonáink mily lelkesedéssel teljesítik nehéz szolgálataikat a harctéren, tanuskodik Kozják Ferenc 20. honvéddalozogredbeli ővezetőnek bályához intézett humoros levele, melyet bályja közlés végett beküldött. Megjegyezzük, hogy Kozják Ferenc október végén vonult be

Nagykanizsára s jelenleg már másodizben van az északi harctéren, mint a III. osztályú vitézségi érdemkereszt büszke tulajdonosa.

A levél következőképen hangzik:
Kedves Karcsi! Egy mulatságnak rendezése alkalmából téged is meghívjuk. Meghívó. F. évi aug. 20-án, Szent István napján, nemzeti ünnepünk alkalmával, szép Hazánktól távol, Galiciába, a Dnyeszter bal partján, a magyar nemzet dicsősége és hős szeretett Hazánk javára műkedvelő-előadással és hangversennyel egybekötött mulatságot rendezünk, melyre t. c. urat, valamint 18 évtől 50 éves korig minden ép és igaz magyar hazafit tisztelettel meghívunk rendező. Kezdeté este 9 órakor. — Ezen világhírű mulatságon, melyhez hasonló eddig még nem volt, a megjelentek, egyszersmind bajtársaink is szívosen látott vendégeink lesznek s a következő kedvezményekben részesülnek: 1., Hazuról idáig ingyencutazás, a kocsiban puha fenyőfa deszkaüléssel; 2., mulatság végéig teljes ellátás, jó, egészséges fűgás lakással; 3., megbetegedés vagy hal. eset esetében ingyen orvos és patika; 4., elhalálozás esetén: »Isten adjon neki örök nyugodalmat és békeséget. — Aki eljön, az mutat, aki nem, az otthon marad. — Jelentkezni lehet fedezékembem, a m. kir. V/20. népfőlközi zászlóalj Békésy-dandár századának 3-ik szakaszáról. Műsor: 1., Megnyitó, tüzérségi hangversennyel. A zenét 15 cm-es tarackokkal a nehéz tüzérség, 7 cm-es tábori ágyúkkal a tábori tüzérség, 9 cm-es és hegyi ütegekkel a hegyi tüzérség szolgáltatja. Kedvező alkalom esetén a 30 és felesek is közbejársanak. 2., A muszka rajonnal megközellése kivilágítás nélkül. 3. Ágyugépfegyver és Manlicher-hangverseny, kivilágítás mellett. 4. Roham, szuronytűszegve. 5. Rajta! 6. Előre! 7. Éljen a Haza! kiáltásokkal. 8., A muszkaúknak a fedezékből való kipiszkálása és elfogása. — Ennek megtörténte után következik a vacsora a következő állappal: Izetes muszkaleves; orosz fej puskatással puhítva; muszkagerinc bajonettel megtörölve, muszkaláb kirántva; civiruhába bujt muszkakém félangolosra pörkölv; hazaaróló civil nyelve szavanyuan elkészítve.

— **Uj himnuszok.** Nszlopi Sipos Károly áll. isk. gondnokági elnök Szentlislón O. felsége I. Ferenc József apostoli királyunk születésének 85. évfordulója alkalmából 2 himnuszot szerzett, melyeket a zalavármegyei magyar vörös kereszt egylet javára felajánl 10 filléres, vöröskereszt egyleti bélyeggel ellátott lapok képeben. A két himnusz Kölcsey himnuszának dallamára énekelhető.

A királyhymusz szövege:

Éljen! Éljen a király, ki magyar nép éjén áll
Apostoli koronáé fényt áraszon Teread!
Életünk s vérünkét onjuk Érted s Havankért
Isten is meggéti Téged minden bajban s veszályben, Isten
[segít.]

A magyar zászló és hadsereg himnusza:
Boldog asszony Patronánk, óvd meg a nemzet Zászlóát
Lengjen büszkén, magasan, jelkésiesen a harcban
Bárhöl magyar vitézek vivnak dicső győzelmét
Király, Haza szent jelvényét harcosaink megvédjék. Rajta!
[Magyar!]

— **Tanonciskolai beiratás.** A helybéli alsófokú iparostanonciskolában a beiratás az 1915—16-tanévre ma d. u. 2—5 történi a tanítóképző-intézet igazgatói irodájában. A beérkezett szigorú min. rendelet értelmében minden tanonc kivétel nélkül tartozik beíratkozni. A felmentések a tanonciskola látogatása alól a beíratkozás alkalmával elő-

adott indokok alapján történhetik, mi fölött utólagosan a kir. tanfelügyelő dönt. Miután a rendelet értelmében a tanonciskola beíratásáról megleendő jelentés csak rövid idő áll rendelkezésre, a beíratás csak ma délután történhetik, tehát a kereskedők és iparosok ez úton is fellívatnak, hogy büntetés terhe alatt inasukat már ma délután irassák be.

— **Biczó János hősi halála.** Mult számunkban részvétellel megemlékeztünk Biczó János honvéd hadapród hősi haláláról. Halála körülményeiről a következő levél számol be: Tekintetes Szerkesztő ur! Alulírott tisztelettel kérem becses lapjában kedves barátom, Biczó János hadapród sebesülését közzé adni. Barátom egy tiszt járőrnek önként jelentkező parancsnoka volt, amelynek az volt a hivatása, hogy a szemközti levő orosz állásban észlelt mozgolódásról jelentést adjon le. Hivatásának kftűnében megjelent, azonban őt — mivel nyolcvan lépéssel a csapatja előtt ment — dacára a sűrű cserjéseknek, észrevették és robbanó golyó az alsó lábszárát szétrocsolta, valamint a bal alsó-karja is egy másik golyótól megsérült. Súlyos sebesülése ellenére járőrrel a tüzelet felvételére s a hátraküldött jelentéssel megerősítést kért. Az erőstől csakhamar meg is érkezett s így sikerült a nagy orosz tulerőt visszazúzni s neki nagy veszteséget okozni. Tisztelettel Székely hadapród, Bukovina.

— **A cséplési szabadságok meghosszabbítása.** Az országészerte kedvezőellen időjárás sok helyütt késleltette az aratási, hordási és cséplési munkálatok elvégzését. Ezért a honvédelmi miniszter megengedte, hogy a honvédkerületi parancsnokságok az aratási és cséplési szabadságokat indokolt esetekben meghosszabbítsák.

— **Rendelő a hadifoglyok kérelmezéséről.** A földmiveltésügyi miniszter értesítette a vármegye alispánját, hogy a hadügyminiszter rendelete értelmében a hadifoglyok kiadásának egyszerűsítése és az eljárás gyorsítása céljából a hadifoglyoknak gazdasági munkára való engedélyezése iránti kérényeket folyó hónap 15-től kezdődőleg ugy a községeknek, mint a magánosoknak közvetlenül a pozsonyi I. sz. cs. és kir. katonai parancsnoksághoz kell intézni.

— **Hősi halál.** Lislák Elek perlaki járásbírósi tiszviselőnek már második háborus halottja van. Ernő fia is hősi halált halt. Lislák Ernő, aki civilfoglalkozására néve járásbírósi tiszviselő volt Perlakon, mindjárt a mozgósítás elején vonult be kiképzésre s azonnal a bécsi repülőerdbe osztották be. Hadiszolgálatot a déli harctéren teljesített mint tizedes, utóljára Mitrovica volt állomáshelye. Itt tifuszba esett s az újvidéki katonai kórházba vitték gyógyítás végett, de nem tudták megmenteni. E hó 8-án halt meg szenvedések közepette 23 éves korában. Ott temették el. Nyugodjék békeben!

— **Orosz hadifoglyok.** Zalában, az alispáni jelentés szerint, 112 község összesen 6043 hadifoglyot velt igénybe. Ezek közül 5709 hadifogly mezőgazdasági munkát végez, 599 orosz a Zala, Kerka és mellékrészeinek tisztogatásánál van alkalmazva, — 135 pedig ipari munkákat végez. A hadifoglyok munkája nagyon kielégítő s ezért még mindig kérnek foglyokat.

— **A háború.** A dúló világháború a mult hetén különösebbet nem produkált. A

német hadsereg serényen előnyomul a keleti tenger partjai, a Rigai öblöt már elfoglalta, a szárazföldön pedig a friedrichstadti hidlőt is elfoglalta a Duna partját, melynek birtokbavételével Riga és Dünaburgot a legkomolyabban fenyegeti. Persze, hogy a győzelem jelentékeny szákmánnyal járt. Bothmer, Böhm-Ermolli s Pflanzar seregei sem pihennek, hanem óriási lépésekben nyomulnak előre a Szerethen keresztül is. Már Dubno is hirdeti a nagyarányú győzelmeket orosz földön Brodyn tul. Most Tarnopolon van a sor, melyet csakönyösen védelmeznek az oroszok. — Franciaországban álló harcok folynak. — A Dardanelláknál csak nem boldogulnak az antant seregei. Anaforta mellett újabb nagy vereséget szenvedtek. — Az olasz harctér sem terem babérl ellenségünknek. Az olaszok a Kreuzbergnyereg vidékén nagy támadást kíséreltek meg, de legalább 1000 halott hátrahagyásával futniok kellett. — A Balkán államok legjelentősebb eseménye, hogy szept. 3-án a bolgárok a törökkel egyezséget kötöttek. Ezzel a fénnel Bulgária a központi hatalmak mellé lépett. Harcias hangú uságaik nagyon sürgetik a leszámolást Szerbiával. — Kimagasló esemény továbbá a múlt hétket, hogy az orosz hadsereg főparancsnokságát az orosz cár vette át s így, Nikolajevic Nikola a szereplés színteréről lépett. Kaukaszba küldték alkirálynak — örök feledésbe!

— **Állandó mozi.** A Rákóczi-utcai állandó mozgóban a mai előadások műsora nagyon változatos és érdekes: A magyar törvényhatóságok hódoló felvonulása királyunk elé; Polidor, dragonys (humoros jelenet); Földöntuli hatalom (dráma, 4 felv.); Híradó (aktuális felvételek); Ottó nővel (vígját. 2 felv.).

— **Levelelőnzés megkönnyítése.** A hirszolgálat katonai ellenőrzése érdekében a külföldre szóló levelezések az alábbi korlátozásoknak vannak alávetve. A levél szövegével papír (quart) két oldalát ne haladj meg. — A levelekhez nem csatolhatók oly mellékletek, a melyek híreket tartalmaznak. Az írás tiszta és jól olvasható legyen. — Titkos, vagy jel írások (gyorsírás) nem használhatók. — A soroknak tulszerűn alkalmazása, ugyszintén a sorok fölé keresztben más sorok átirása tilos. Üzleti levelezéseknél, ha azok egyébként a fenti feltételeknek megfelelnek, a szöveg két oldalán hosszabb is lehet. Ezekhez számlák, árjegyzékek és hasonló üzleti mellékletek csatolása meg van engedve. A levél burkolásához csak oly borítékot szabad használni, amely egy rétü papirosból vagy más burkoló anyagból áll, tehát selyem papírral vagy más anyaggal bélelt borítékokat használni nem szabad. A fenti szabályok a hadművelleti területeken lévő postahivataloknál feladott összes magánlevelezéseknél alkalmazást nyernek.

— **Elrendelik a gabona rekvirálását.** A Haditermény Részvénytársaság eddig mint egy tizmillió korona értékű gabonát, főleg búzát és rozst vásárolt. A bejelentések az utóbbi időkben csökkentek, aminek egyik oka a rossz esős időjárás volt, amely megakadályozta a gabona szállítást. Egy másik oka a bejelentések csökkenésének hogy a gazdák egyes helyeken visszatartják a gabonát; nyilván arra számítanak, hogy így a gabonáruk emelkedését érik el. Nagyon jól informált helyről úgy értesülünk, hogy a

kormány nem fogja sokáig télenül nézni a gazdáknak ezt a magatartását, hanem, ha a gazdák saját jószántukból nem adják ki a gabonát a kezükből, akkor elrendeli a rekvirálást, de semmiesetre sem magasabb áron, mint a mai.

— **A 43—50 évesek önkéntes belépésének korlátozása.** A Külgügy-Hadügy Irja: A 43—50 éves népfőkélsére kötelezettek önkéntes belépése a honvéd gyalogsághoz nincs ugyan számbelileg korlátozva, mégis elsősorban azok fognak felvételi engedélyt kapni, a kiknek az illető honvéd gyalogezred kiegészítési területén van illetőségük. A honvéd lovassághoz és tüzérséghez való belépésnél azonban már szigorubb korlátozások vannak. Az egyévi önkéntesi karpaszomány viselésére jogosult és már szolgált népfelkelők közül ugyanis ezredenként 3, a még nem szolgált közül 2 vehető fel, ezek is csak akkor, ha teljesen felszerelt és hadiszolgálatra alkalmas saját hátsóval való bevonulásra kötelezik magukat. A karpaszomány viselésére nem jogosult, de már szolgált népfelkelők közül ezredenként 10, a még nem szolgált közül pedig ezredenként 6 népfelkelő kaphat felvételi engedélyt. A három évi lényeges szolgálati kötelezettséggel való felvételi korlátozva nincs.

— **Adóelengedések és a háború.** A pénzügyminiszter rendeletet bocsátott ki, amellyel szabályozza a közadókat érintő egyéni kérést és a kivételes törvények megfelelő végrehajtásáról gondoskodik. Elsősorban megállapítja, hogy a házbéradó törlése a hadállapot alatt hogyan és mikor kérelmezhető, illetve a törlés mikor engedhető meg. Intézkedik továbbá az ingyen átengedett épületek adókötelezettsége felől, valamint a házbéradó időszakos helyesbítéséről. — Ha az adózó fél igazolja, hogy a harmadik osztály kereseti adónak jogerősen megállapított alapja katonai szolgálatteljesítése folytán legalább felénnyire csökkent, úgy az adó a keresetsökkenés mértékéhez képes mérsékelhető. Az erre vonatkozó kérelmeket legkésőbb 1916. január végéig kell a pénzügyigazgatásnál benyújtani. A pénzügyigazgatóság az adómérséklésre vonatkozó kérvényeket a keresetsökkenés fenforgását illetőleg előzetesen általa is beszerzett adatokkal együtt illetékes tárgyalás végett az egyenesadó felszámolási bizottság elé terjeszti, és pedig kivétel nélkül minden esetben, tehát akkor is ha a keresetsökkenés 50%-a nincs is a fél által hitelt érdemlő módon igazolva, vagy az által a gyűjtött adatok bizonyítják annak ellenkezőjét.

— **A rokkant katonák ellátása.** Az igazságügyminiszter igen érdekes tervvel foglalkozik, amely már a megvalósulás küszöbén van s egész sereg rokkant katonát fog a bíróságoknál kenyérhez juttatni. Az igazságügyminiszter ugyanis a polgári rabokat a munkás hiány enyhítésére ipari üzemekhez rendelte ki. Mivel itt nagyobb örszemélyzetre van szükség, mint a börtönökben, — a törvényszéki, járásbírósi és ügyészségi hivatal szolgálatát fegyveres börtönőri szolgálatra rendelik ki, a hivatalszolgái teendőket pedig a honvédelmi miniszter által kijelölendő rokkant katonákkal végeztetik, akik megfelelő díjazásban részesülnek.

— **Hadbavonult alkalmazottak jogviszonyai.** A kereskedelmi miniszteriumban értekezlet volt az alkalmazottak jogviszonyának megállapításáról. Az értekezleten teljes meg-

állapodás jött létre valamennyi kérdésben: elfogadtatták az az alapelv, hogy a munkaviszony nem szűnik meg, hanem szünetel, ennél fogva a háboru befejezése után, vagy akár előzőleg is, a rendes felmondás jár az alkalmazottaknak. Csupán azt a megszorítást tartották szükségesnek, hogy az alkalmazottnak mozgósítása előtt már legalább négy hónapig kellett a főnöknel szolgálatban lennie. E megállapodások alapján nem-sokára meg fog jelenni a vonatkozó kormányrendelet.

— **Rekvirálni fogják a babot is.** A magát mindenre rávelő élelmiszerüzorsora következtében a kormány elhatározta, hogy az ideit termést zár alá veszi és az értékesítés munkáját a Haditermény Részvénytársaságra bízva. Az idevonatkozó hivatalos rendelet néhány napon belül teszik közé a hivatalos lapban, addig is már serényen folynak az előkészületek, hogy a Haditermény Részvénytársaság megfelelő szervezettel ezt az újabb munkát is elvégezhesse. Az értékesítő vállalat kebelében már megalakult az új osztály: a bab-osztály, amelynek vezetői már most dolgoznak azon, hogy a szállításokat megindítsák és az első küldeményeket irányítsák. A bab beszerzése egyelőre nehézségekbe fog ütközni, mert úgy, mint a gabonánál, itt is csak egyesek lesznek hajlandók rövid időn belül készleteiket forgalomba bocsátani, de későbbre meg van minden remény arra, hogy az óriási termés minden erőszakosabb intézkedés nélkül piacra kerüljön, mert lehetetlen azt csak fel is tételezni, hogy az ideit bő termést teljes egészében visszatartsák. Egyébként, ha az megtörténik, úgy a kormány soron kívül fog intézkedni a fogyasztás zavartalan biztosítása érdekében úgy, hogy a fogyasztási piacokon a szükséges mennyiség minden időben rendelkezésre fog állni. A Haditermény Részvénytársaság intézi továbbá az Ausztriába irányuló kereskedelem lebonyolítását is és ugyancsak tárgyalásokat folytat most a németországi Haditermény Részvénytársasággal, hogy az ott szükséges mennyiség beszerzése is biztosítható.

— **A hadifoglyok levelei.** A hadifoglyok hozzátartozóinak köréből gyakran érkezik panasz a Hadifoglyokat Gyámoltító és Tudósító Hivatalhoz, hogy a hadifoglyok részére szánt levelek, levelezőlapok, sőt pénzküldemények is vagy egyáltalán nem, vagy számtalan esetben nagy késéssel érkeznek meg rendeltetésük helyére. Ujabbban számos pénzküldemény érkezik vissza a cím hiányossága miatt. A Hadifoglyokat Gyámoltító és Tudósító Hivatal már ismétellen figyelmeztette a közönséget, hogy a postai érintkezés gyors és biztos lebonyolítása érdekében feltétlenül szükséges, hogy a hadifoglyok internálási helyüknek pontos megjelölésén kívül a hadifogly neve mellé katonai rangja és eredeti katonai beosztása (ezred, század, stb.) feljegyeztessék. Levelek és pénzküldemények csakis ez adatok megjelölése mellett továbbíthatók.

Szerkesztői üzenet.

Lillom. »Válás« c. költeményét sajnálatunkra nem közhétjük. De ha az illető szerencsés halandónak a címet velünk közli, azibez a költeményt írta, szívesen közvetítjük s az illető bizonyára boldog lesz a benne kifejezésre jutott nemes páthuzottól.

Sve pošiljke, kaj se tiče zadržanja novinah, se imaju poslati na ime urednika u Csáktornya

Izdateljstvo:
knjižara Strausz Sandora
kam se predplate i obznane pošiljaju.

MEDJIMURJE

na horvatskom i magjarskom jeziku izlazeći društveni, znanstveni i povučljivi list za puk
Izlazi svaki tjeden jedanokrat i to: svaku nedelju.

Predplatna ošna je:
Na celo leto 8 kor.
Na pol leta 4 kor.
Na četvert leta . . . 2 kor.
Pojedini broji koštaju 20 fill.

Obznane se poleg pogodbe i faj računaju.

Odgovorni urednik:
ZRINYI KÁROLY.

Suradniki:
PATAKI VIKTOR i SRÁY FERENCZ.

Izdatelj i vlastnik
STRAUSZ SANDOR.

Nemci poručiju boja talijanom.

Naši su vu prošlim tjednu ober 25 jezer rusov polovili. Talijan je vre jednu tretinu svoje vojske izgubil. Car bude vodil ruske šerege. Orsačka pomoć dovicam. Jedno selo vu granat ognju. Magjarski orsag pred kraljom. Böhm Ermolli opet je sbil ruse. Pet talijanskih bataljunov. Romania boji se magjarske granice. Grčki orsag nebude se vu boj mēšal. Kiev, Moskva, Szentpétervar. Ruski vodji. Cat je pobegel iz Szentpétervara. Velika bitka pri Szereth vodi. Zlato za municiju. Dūnauburga su rusi spraznili.

Kak stojimo na bojnou polju?

(M. J.) Naša i nemska vojska je i vu prošlim tjednu po celou dugou vojskou liniju s svojimi šeregi tirala ruse. Gde su se rusi suprot stavili, tam su svigdi biti bili i vnoغو izgubili. Kak je opet veliki zgubicek rusov vu mrtvih, oranjenih i od njih odzetih vojnikov? se jošće nije prebrojilo. Ali napriliko: 4 ga ovoga meseca su rusi pri Pripajtu zvanou vodi 1400, pri Založćaju 1200, pri Viliji 800, pri Fridrikstadtu 3322, pri Grodnu 2700, pri Slivcov zvanou vodi 850 rusov, svegaskupa jeden den 10 jezer i 270 rusov polovili i najmenje tili-ko postrelali.

Septembra 5-ga su se bežeći rusi na zad obrouti, pak pri Sereth potoku suprot stali našou vojski. I tu smo je preobladali. Rusi su vnoغو mrtvih i oranjenih izgubili. Pri Brodiju smo od njih ov isti den više, kak 300, pri Necibovo zvanou mestu 520, a prama izhodu prevzetog festunga Grodno zvanog 3600, nadalje pri močvari kre Novog—Dvora 400 vojnikov odzeli i vu suz-žanstvo odegnali.

Meseca septembra 7-ga kre meje Besarabije su vu 40 kilometrov dužini navalili naši šeregi na rusa i zbili ga. Ruske čete su morale pobeći, med tem smo više, kak 3000 rusov polovili. Ov isti den nemci, i to generala Hindenburga šeregi su pri Daudsevas i pri Volkovisku 1790 rusov polovili.

Rus je vre od početka tabora do vezda ober dva milionov od njega porobljenih i dva milionov mrtvih i oranjenih vojnikov izgubil. Odzeli smo od njega skoro sve festunge, samo dve ima još, i to Dubno i Rovno zvane, koji budu za par dnevv takaj vu naše ruke došle.

Iz toga se more znati, da je rus tabora izgubil. Ljudi ima još vnoغو, ali vojnike, štuke, puške, pak puškenoga praha nema. Zabadava tira svoje nevezbane ljudi vu bitke, oni se nam predaju, ar nećuju har-covati. Veliju ovi, drugač pobožni rusi:

„Za kaj bi se dalje borili? Do vezda

smo svigdi biti bili. Bog neće, da bi mi do bili, pak kaj bumou god delali, nemremo Nemšku, pak Austriju i Magjarsku prevladati!»

Oficiri jim veliju, da budu med njimi oranice, senokoše, sume i gorice razdelili, koje budu od nas odzeli, ali niti to nikaj ne hasni. Ruski puk se neće dalje boriti.

Da ipak dalje boj traja, tomu su ruski car, ruski hercegi i generali zroki, koji ne-ćuju pripoznati, da su biti. Ruski car se je vre odselil iz Petrograda, ar su nemske čete blizo glavnog grada došle. Car je takov, kak kartaš, koj je vre vnoغو izgubil. Kartaš bi rad nazaj dobil svoje izgubljene novce, za to se dalje igra. Car pak bi rad nazaj dobil svoje izgubljene zemlje, zbog toga se dalje vojuje. Ali kartaš, koj je vu zgubićku, redovito ne da bi nazaj dobil izgubljene penoze, nego izgubi i one, koje još ima. Tak bude obhodil i ruski car, da bude brzćas, ako na hitroma ne sklopi mir, izgubil i one zemlje, koje je još ima.

Talijanom i vezda tak ide, kak jim je do vezda išlo, tojest: svaki den su biti. K tomu su se vre i privćili. Ali koji su do ma ostali, oni talijani se mēšaju i nikakvo oduševljenje se ne vidi med njimi za tabor. To niti nije čudo! Talijan je vre jednu tretinu svoje vojske izgubil, pak niti jeden korak ne je naprej došel. Gdo nebi volju izgubil, gda vidi, da njegova borba nikakvoga napredka neima?!

Vezda su opet na friškoma 5 ga septembra pri Kreibergeru talijanske hlaće naši izprašili. Ovdi su talijani vu bitki više, kak 1000 vojnikov izgubili.

Vu Francuzkou i pri Dardanellah nikaj novoga se nije pripetilo vu prošlim tjednu, tojest niti francuz, niti pak englez nemre odzeli od nemca francuzke varmegjije, koje si je nemeć osvojil; turćin pak ne pusti engleza blizo Dardanellah.

Grk, rumunj i bulgar je tiho. Neće se vu tabor pustiti s nami, makar jih kak goder vabiju k sebi rus, francuz, pak talijan.

Od Gorlice do Kobrina.

Od Gorlice do Kobrine, tojest od ma-juša drugoga do augustuša zadnjega jeden milijun četiristo jezer vojnika su zgubili rusi. Tristojezer vu mrtvih i pležeranh, jeden milijun stojezer pak vu zarobljenikov. Dakle čeli veliki šereg se je vuništil, koj je s našom vojnićtvom vojuval. Idemo gled, kaj sve se je pripetilo vu trinajst mesecov trajućem boju. Lani, augustuša meseca su obstrli rusi ishodnu Galiciju, potlam pak septembra meseca i skorom celo zapadno Galiciju. Vu prvi offenzivi skojom smo za sobom potegli celo rusko vojnićtvo, više slabih bitkah smo zadobili, kak naprimer pri Krasniku, Komarovi i Zamosceju, potlam pak, kad smo šerege drugač spremenili, došli smo do San linije, tam smo bili pri Ivangorodu, Hindenburg pak je tijam do Varšove došel.

Na to je došla naprē prejavljena ruska offenziva i jeden mesec je trajala strahovita borba od Torna tijam do magjarske granice, sad su bile glasovitne bitke pri Lipno, Lovici i Lodzu, takodjer na svēto najglasovitneša limanovoi bitka. Decembra sedemnajstoga su već savezni vodji javili, da su zastavili strahovitno rusko čordu i glasoviten ruski parovaljak počel se je nazat koturati. Ali rusi opet su nove šerege s na skupljali i počela se zadnja ruska offenziva zadnje dane decembra meseca vu Karpati, takodjer i vu ishodni Pruski. Sad je Hindenburg zadobil glasovitno bitku vu Mazuri močvari. Vu Karpati pak je celo zaju trajala strahovitna borba, vu koji su najvekše bitke bile aprila tretjega i četrtoga vuzmene dane.

Pravo bitku su već rusi ovdi zgubili, jerbo ovdi se je vuništilo pol milijun rusa, najbolši i najglasovitneši ruski regimenti. Koji budo negda historiju spisali, oni budo ustanovili, da rusi su vu Karpati zgubili čeloga tabora. Neje nikaj na pomoć bilo rusom niti to, kad je marćiuša dvajstidrugoga Przemysl pošteno propal i stēm su opet irišeke šerege mogli vu Karpate-poslati. Ap-

riľa četrtoğa se je dokončala ruska karpatska ofenziva i počeli smo se pripravljati k tomu, da Mackensen nemškoga generala čeloga šerega iz Polškoga vu Galiciju.

Majuša drugoga se je započela naša ofenziva, kad smo strahovitom jakostjom predrlí rusko liniju pri Gorlici i vu strahovitni tarnovski bitki. Od potlam pak savezni parovaljak s velikom močjom se podjednoma kolura napré.

Do zadnjega juniuša dakle komaj dva meseca nazadobili Przemysla i Lemberga i pretirali smo ruse prék Visztula vode. Juliuša petnajstoga genuli su se nemški šeregi na sevru i predrlí su pri Prasznisu ruski front. Vu ovim vremenu su se takodjer započele slavne bitke vu Kurlandu.

Kaj se je od onda pripetilo, samo tuliko znamo da on šereg, koj je jeden milijun četristo jezer osobah brojil, čisto se je vunišil. S vun toga rusi su zgubili dvanaest naj jakših festungov, med njimi četrí takve, za koje su mislili naši neprijatelji, da za navéke budo stali. K tomu pak nezmerno štukov, mašinpuških, drugoga oružja, municiju i stroška. Naš parovaljak još néje postal, borbi još néje konec, ali to već vidimo, da rusi su zgubili boja, koj još na čeli liniji traje. Sad smo pri Grodno festungo, koj takodjer za kratko vréme bude propaj. Od Brest-Litovska pak već jako dalko hodiju naši šeregi. Zadnje dane pak smo još i Galiciju počistili od rusov tak, da denes niti jeden ruski oružnik ne stoji vu Galiciji. Luck i Grodno festungi su obkoljeni i englezi sami pišeju, da rusi ove dva festunge takodjer spraznili budo i nam je odpustiju. Zatem pak rusi tak daiko i tak dugo se budo nazat vlekli, doklam konec bude celomuo boju.

Došel je već telegramm, da septembra 1-ga zadobili smo već Luck festunga iz kojega su naši baki i honvédi s bujonetami pretirali vun ruse.

Dakle za vezda tak stojimo na bojnomo polju, da sva važneša mesta smo odzeli od rusov. Denes ga već né na naši niti na nemški zemlji jednoga rusa. Mi pak od Ruske zemlje vekši šalat imaino vu rukah, kak je čela Magjarska zemlja i ovaj šalat od dana se povekšuvle. Zadnje dane su rusi opet zgubili 394 štukov i 1275 mašinpuških. Razmi se, da naši né su to vunú na bojnomo polju zadobili, neg vu festungi, koji su svi jako štuki napujeni bili.

S Božjom pomočjom ovoga boja mi i naši slavni savezni smo zadobili.

Orsačka pomoč.

Ako soldat vu boju ili pak poleg bojnih nevoljah vumre, dovica i siročka pomoč dobiju. To je sad sve jedno ili soldat od kuglje pred neprijateljom podnese slavno smrt, ili pak vu soldacki službi vu beteg opadne i vu betegu vumre, pomoč dovica i deca moraju dobiti.

To smo već pisali, da po smrti soldata ili pak od onoga dana, kak je nekam sginul i neznaju zanjega, orsačka pomoč još šest mesecov se dobavlja. Kad jedenput šest mesecov mine po zakonu dovica od soldackoga ministeriuma redovito zakonsku penziju i k tomu još i létno pomoč dobi.

Zakonska penzija na leto se dobi i to :

- Za prostim soldatom . . . 108 K.
- frejtarom 144 •
- kaprolom 180 •

- firerom 216 •
- stražameštrom (koj menjšo plaču ima) . . 360 •
- imenuvanim stražameštrom 450 •

Koja deca samo oca némaju, ona na leto 48 K. koja pak niti matere némaju ona pak 72 K. dobiju na leto.

K tomu spada privremenska pomoč, koja jednako za svakim mrtvim bil on prosti ili vu šarži, na leto 120 korun se dobi. S vun toga plača na leto soldacka kassa za svakim detetom, koje oca néma 12 korun, koja pak roditelje némaju, tam za jednim detetom 36 korun, za dvoje de le 60 korun, za trojemi 72 korune i ako je četiri dece ostalo onda 76 korun.

Néje se spozabil zakon niti svrho one dece, koja su né zakonska. Koja ženska je s decom ostala, barem je svojim né još vu zakon stupila, s vun zakonske penzije još na leto 60 korun privremensko pomoč dobi, ako pak takva ženska ne dobi redovito penziju, onda za jednim detetom dobi na leto 108 korun, za dvojom decom 204 korune, za trojom 288 korun i za četiri pak na leto dobi 360 korun pomoči.

Za pokojnim otec imati dobiju na leto 60 iliti 120 korun privremensku pomoč, ako skazeju, da jih je pokojni pomagaj ili pak sderžaval.

Iz ovoga, kaj smo sad ovdí spisali, svaki si lahko more zračunati, kuliko pomoči ga ide na leto. Naprimen jeden prosti vojnik slavno smrt podnese pred neprijateljom i ostavi dovicu i dvoje dece. Vu ovim položaju dobi dovica, razmi se samo tak dugo doklam dovica ostane, penziju, pomoč i dodatak. Mora se pri občinskim poglavarstvom prejaviti i prebaviti ova pisma : včnčani list, svedočanstvo da su skup živelí, svedočanstvo od imanja, svedočanstvo od doktora, od dece matični izvadek, takodjer od ponašanja občinsko svedočbu. Ove dokumente občinsko poglavarstvo jednako pošle k soldackomu ministarstvu.

Dakle ova dovica more zahtévati po mužovi smrti šest mesecov pomoč, potlam pak na mesec 9 korun dovinsku penziju, 8 korun dodatka za dvojom decom, nadalje pak ako nemore se zderžavati i imetka néma još 8 korun zosebni dodatak dobi, 10 korun privremensku pomoč za svojom peršonom, 2 korune za decom i još 5 korun privremenske pomoči, koja kakti mater ide. Dakle dobi sve skupa na mesec 42 korune.

Ako pak dovica bez dece ostane, šest mesecov i ona dobi orsačku pomoč, potlam pak 9 korun penzije na mesec (tuliko ide na mesec od 108 korun penzije), nadalje pak ako je siročta i nemore se zderžavati, dobi još na mesec 8 korun dodatka i 10 korun privremenske pomoči (tuliko ide na mesec od 120 korun), tojest sveskupa dobi na mesec 27 korun.

Ovdí zabiležimo, da privremenska pomoč samo tak dugo se bude dobavljala, doklam boj bude trajal, kak bude boju konec, privremenska pomoč prestane, jerbo onda jeden orsački zakon bude odredil, kuliko bude dovica i deca dobavljala, da pošteno budo mogla živelí i da nebudo stradala.

Kak vidimo stoga, orsag se vrlo brini za one, koji denes domovinu braniju i za domovinu krv preléheju. Nšči se nemore tužiti, da su se svrho njega spozabali. Svaki koj misli, da se je kakva krevica s njim

napravila, more se prejaviti, jerbo zakon tak za jednoga, kak i za drugoga gledí i svaki pravično mora svoje dobiti.

Dobro bude, da svaki si ove novine srani i ako po vremenu ga to postigne, da egubi sina, ili žena muža, poleg ov.h novin se more lépo ravnati.

Jedna občina vu granatognju.

Pripovedal pak je ov dogodjaj jeden lejtnant :

— Tridesetpet danov podjednoma smo vu strahovitnim ognju bili i samo zadnje su nas friške i potčijene čete premenile i mi smo vu rezervu bili poslani, da se malo počinem. Né smo jako veseljom išli iz 1800 meter visokoga brega gde smo već se tak prevčili vu dekungi, kak da bi domaj bili. Ali zapoved smo morali posluhnuti i odišli smo doli vu jedno selo, gde nam je zapovedništvo stanovalo. Za čudili smo se, kad smo naše vunú na vedrini pod šatori našli, ostavili pak smo je pred petimi tijedni vu občini. Fletno smo za zvedili, zakaj je to tak. Neprijatelj je nekak pozvedil, da vu mali občini soldacko zapovedništvo stanuje i ravno predi jeden da na večer poslali su nekoi žmekhi granellin za pozdravljenje vu selo. Naši su znali, da drugi dan neprijatelj redovito bude počel štrélati občinu i poleg toga su se vun spravili.

Ovdí smo se i mi sprehitali pod velike pećine i pokedhob čeli dan smo morali ovdí ostati, svaki se je tak složil, kak mu je ravno naj lepše bilo.

Komaj smo se spolegli, već su brneli granellini ober nas. Taki se je eksplozacija čula i odzaja za selom črni dim se videl. Četrinajst centimeterni granat je bil. Taki zemem napré dalkogled i pazim kak budo stanovniki iz sela bežžali, ako su već né se vun pospravili.

Kak sem gledal, spazil sem, da selo skorom je prazno, samo negdi, negdi se nekağ gibaló. Tam su još ljudi bili. Iz jedne hiže vun dobeži človek i vu stalu skoči, odonut pak je skravam došel i taki je zniknul. Za njim dojde vun žena i četiroje dece, koji takodjer po orsačkim putu se žuriju za kravam. Poprički dvajsti hiž je bilo vu seli i koj je samo još za ostal, žuril se je vun na put, kojega su ravno talijani na cilj zeli. Zabadav smo njim kričali, da naj po grabi ideju, né su šteli posluhnuti. Med tem toga opet su dva—tri granati počili i videl sem, da neprijatelj još néma ravnoga čila, neg samo popameti štréla. Opet doleti granat. Ov je već malo bliže sela opal doli ali još dosta dalko. Još jeden. Ov je opet bliže opal doli, na petdeset koracov od zadnje hiže. Gledim hižu i vidim da jeden soldat dojde vun. Opet doleti granetin, ov je već na serdin sela na put opal. Za jeden vaggon kamenja je zletelo vu zrak. Soldat hitro skoči na konj i odjahal je po orsačkim putu proti nam.

Doleti još jeden. Ov je već vu jedno hižu se zabušil. Bila hiža, néga hiže. Samo dvé sténe su ostale. Spazim jedno zidano hižu. Nekaj se nuše na krovu. Čerleni krž. Dakle ovdí plezérce vežeju. Na skoroma opet doleti jeden granat i samo na sto koracov dalko opadne doli od čerlenoga križa. Oblóki odmah svi su se spotrli.

Još četiri hiže su granellini porušili i zatem su podjednoma bliže i bliže nas curili doli. Istina, da smo za takvom pećinam

bili, kam su granellini né mogli doiti. Né smo straho bili, ali itak, kaj pak ako se iznenada pripeli, da jeden med nas opadne. No, donas je né došel niti jeden, ali pred bregom stoječu kuhnju je trofil jeden. Četiri mrtvi i više pležeranih je ostalo odmah na lice mesta.

Nekoju vuru je to trajalo i med tem toga talijani dobro su na cilj zeli orsackoga puta, po kojem smo mi dalje morali maširati. Ali granat sim, granat tam, mi smo morali po ovim putu iti, né samo za to, jerbo nam je zapoved bila, neg i zato, jerbo drugoga puta med bregi né ga bilo. Sveskupa to smo mogli si pomoći, da smo né po dano, neg na večer po kmici išli. Okolo jedenajste vure došli smo na onu mesto, kam su talijanski granellini létali i gde su velike luknje skopali. Né su to najvugodneše dvé vure bile, doklam smo po ovim putu masirali. Za jedno vuru potlam smo za nami čuli granelline eksplođerati. Kak se vidi, talijani su pozvedili nekak, da mi po ovim putu moramo iti, ali već jim je prekesno bilo. Mi smo od nevarnoga mesta već dalko bili i granati né su nas mogli već doseći.

Siromaško selo, koje smo ostavili, pametvalo bude, kad je ovdí boj bil. Talijani drugi dan tak su širom rez-strélali celo selo, da niti jedna biza je né ostala.

Na treći dan su naši štuki spazili od kud strélaju talijani i tak su je na cilj nabrali, da su njim sve štuke spotrli.

Od potlam je tam mir.

KAJ JE NOVOGA?

List iz Rusko-Poljske.

Jezero devetsto štirinajstog leta, Junius meseca dvajsetoga dana, Nečemurni rusi, kaj su vućinil? Naslednika trona dali su vmorití.

Telegrafi su vudrili, Vu Magjarskoj i Austriji, Da se imamo ravnati, Serbijom tabor držati.

Plankate su vun prebili, Posud glase reznosili, Koji ste soldati bili, Imate se svi spravljati!

Morali smo se spravljati, K regementu rukovati, Gde su nas sve skup zbrojili, I vu Rusku odpravili.

Oh Rusija ti prokleta, Ka zbuñila svega svéta, Sve junake reznužila, Vnoge pare rezdužila.

Oficéri naši, komando držali, Kad su s nami v Rusku zemlje maširali.

Al k Varšavi, al k Lublinu, Skup se zidmo pri Kodelu. Kad smo došli do Kodela, Svud ležala ruska téla.

Tam smo prvič v ognju bili, Kakti kosa, sve kosili. Vnoge žene par povoljen, Krv preljeva svu nedužen.

Rusko-Poljsko mesto zvano, Sve je s kerjom oblejano. Kad su žene to zeznale, Tužno su se rezplakale.

Kaj zgubiju para svoga, Deca otca svog dobroga, Svi junaki ipak muži, Samo budite vi složni!

Pišem ovaj listek dimo, Na svo milo domovino, S kem pozdravin zenu, decu, I moju bližnju rodbinu.

Draga žena, deca moja, Molite vi lépo Boga, Da začuva domovinu Magjarsku nam kraljevino.

Bratja moja medjimurska! Molte i vi za nas Boga, Da se on ogledne na nas, I povrne sve k domu nas

Vu taboru.

Lukacsics Tamás.
népfelkelő iz Novákovecz.

— Zahvalnost kralju. Minući lije-den, tojest septembra 2 ga takvoga nekaj je videl svét vu Beču, kaj još nigdar né bilo: Magjarski orsag i pod Sv. Štefana korun spadajući Horvatski orsag išli su zahvaliti se kralju. Sve varmegije, svih varašov poslaniki, kojim je vodja grof Tisza István magjarski ministerprezident bil i skotjim su išli barun Skerlec Ivan horvatski ban, Csernoch János magjarskoga orsaga hercegprimas, kardinal, svi biskupi, svi magnatuši i t. d. predstavili su se pred kraljom, da se mu vu ime dveje orsagov zahvaliju i da ga pozdraviju. Za to vu Beču, jerbo naš kralj poleg bojnoga vremena tuliko posla ima, da né je mogućen bil vu Budimpešt doiti.

Glavni varaš Ausztrije morebiti nigdar né je videl takvo paradu i nigdar su né tak oduševno i radostno prijeli gori magjare i horvate, kak su bečki poglavari i stanovniki ov dan. Milijun ljudstva je ostalo po vucicah, kud e ova krasna deputacia išla i podjednoma se je samo to čulo: »Ejten!« »Ejten!« »Ejten!«. Vucice i sve palače na kinčene su bile s magjarskimi i horvatskimi zastavami. Vu schönbrunskim kastelju s krasnim govorom je pozdravil i zahvalil se vu ime dveju orsagov kralju. Na koj govor je opet stari kralj suznatami očina odgovoril.

Némamo mesta, da čelo svečanost pišemo, samo nekoje reči. »Sviskupa smo denes ljubezna braća« — rekel je pred kraljom grof Tisza István — »sviskupa s jednom dušum s jednim srdcom s jednom vitežtvom branimu monarhiju, jerbo denes néga mednami nikakve zapreke, nikakve srdosti niti mrženje i samo tak smo bili mogućni naše neprijatelje preobladati i čelo monarhiju braniti tak slavno, da denes niti jedan neprijatelj ne stoji na naši zemlji, naši slavni i savezni šeregi pak već jako dalko po tudjih orsagov proganjaju predsobom neprijatelje!«

Odgovoril pak je kralj na ove reči: »Tak velike dužnosti moram sveršavati denesne dane, da né sem bil mogućen vu svoj radostni drugi glavni varaš vu Budimpešt oditi i ravno zato mi je jako veselo i vu srdcu radostno, da vi kakti poslaniki Magjarskoga i Horvat-koga orsaga potrudili ste se vu Beč i da ste denes vu ovim tužnim vremenu pred menom se postavili, da prekažite pred menom onu radost, koju ja također proti mojim orsagom čutim. Daj Bog! da i nadalje jedna čut i jedna radost vas bude vodila!«

— Böhm Ermoli je opet sbil ruse.

Böhm Ermoli septembra 7 ga pri Podkaminu i Rodzivilovu opet je sbil ruse. Šereg na četrdeset kilometrov dugi liniji je napalil se na ruse i dobro šancanoga neprijatelja iz šancov vun pretiral i zavzel je Podkamin kastelja, Makutra brega i čelo Radzivilov liniju. Bitka je do jutra trajala. Neprijatelj kojega na čeli linije su sbili, divjo je pobegel i naši šeregi ga dalje proganjaju. Ov dan su tri jezero rusov vlovili.

— Pet talijanskih bataljunov. Takodjer septembra 7 ga i talijani su opet počeli šturmati na Burgstall i Pfaunspitze zvane naše pozicije. Pet talijanskih bataljunov je išlo na šturmu, ali naši strahovitno kervavo su je nazat sbili. Neprijatelj već kak jezero mrtvih je imel, čeli breg je kervavi bil od talijanske krvi.

— Romania se boji magjarskih tvrdovinah. Srbia na bulgarski granici žurno je spopravila sve tvrdovine. Antant je zahléval od Romanie, da odmah se naj navali na magjarske granice. Romania je tak odgovorila na ovu zapoved, da to néje mogućna napraviti, jerbo magjarska granica tak je objačena svakojačkemi tvrdovinami, da tam prek predt: ravno tak nebude moći, kak niti talijani vu Tirolu nemoreju. Neprotivno pak Roman'a je odprti orsag i lekho bi se pripetilo, da magjarski šeregi s menjšom moćjom bi se vu Romaniju došpancirali. Romania je samo tuliko napravila, da sve rezerviste je nuter pozvala.

— Dunauburga su spraznili rusi. Iz Dunauburga svi tergovci, fabrike i stacionari sve su morali vun spraviti. Špitale i muzeume takodjer su vun zvozili. Vu varašu samo najsiromaškeši stanovniki su ostali. Strahovitno veliko dragoća i velika nevolja je vu varašu.

— Zlato za municiju. Amerikanski fabrikanti, koji municiju dëlaju, savez su napravili med sobom, da municiju samo za zlatne peneze budo dali. Takodjer odredili su med sobom, da samo onomu daju municiju, koj od čele svote polovcu naprè plati.

Kak se vidi, to talijanov se tiče, jerbo oni némaju skorom već nikakve peneze, najmre pak zlata némaju, na porgu pak nikaj nemoreju dobiti. Talijani su od početka ravno tak fratili municiju, kak i rusi i već se pozna, da jim menka, jerbo već s davnja tak silno ne strélaju, kak su od početka. Iz Amerike su šteli na porgu municiju dobiti, ali amerikancani su to niti čuti né šteli.

— Pretirali smo ruse iz Galicije. Vnogi su néznali, da su rusi još vu Galiciji. Okolo Tarnova je još jeden ruski šereg stala, kojemu su mir dali, jerbo tak je to soldacka štrategia zahlévala. Sad je Bothmer grof, Pflanzer Baltin i Böhm Ermoli navallili su se na ruski šereg i par danov trajuču bitkah tak su ruse pretirali iz Galicije, da denes već niti jeden ruski soldat ne stoji tam. Kak su je prek na rusko zemlju pretirali, rusi né su mogli postati, tak su bezali i zgubili Kluck festungu. Naši generali dalje i dalje tiraju ruse i još dva festunge imaju pred sobom, koje takodjer za kratko vrème prevzeli je budo, ako je rusi sami nebudo spraznili. Neprijatelja su već tizam do Jasiolda zvane močvare odtirali i ako je ovdí vu močvaru stisneju, čeli ruski šereg se bude vuništi!

— Velika bitka pri Szereth vodi. Pri Radzivilovu zadobljena bitka preslila je ruse, da na čeli devedeset kilometrov dugi

liniji počnelu retirirati. Nasi šeregi smirum su zanjimi. Pri Szereth vodi kervava bitka se započela. Rusi su svelikom moćjom se ovdí proti stavili, ali nemci pretirali su je proti Trembovlu

Benigny i Schönburg generalov šeregi šturmum su pri Suparki zavzeli ruske pozicije. Prijeli su dvajsti oficirov i 4400 ruskih vojnikov, nadalje pak zadobili su dva štuke i sedem mašinpuskih.

— **Talijanskoga kapitana dvésto lire.** Jeden majur je prepovedal:

— Jedenput kad smo na lavaronei bregu nazat sbili talijane, vnožina mrtvih i pležeranah je ležalo pred našimi šanci. Med pležeranami spazil je jeden šezdeset let star tirolčan jednoga talijanskoga kapitana.

Taki je za njim išel i kad je to kapitan spazil, štel je vuji. Ali stari tirolčan za njim je išel i nekoji sto korakov dalko od talijanskih pozicijah viovil je kapitana. Kapitan počel se je moliti i sve peneze koje je prisebi imel, dvé sto lire, štel je tirolčanu dati, ako ga pusti. Ali tirolčan niti čuti né je štel nikaj od toga i od tiral ga je sobom. Pottlam je talijanski kapitan sam pohvalil starca i dvé sto lire, koje je tirolčan né štel zeti, dal je na čerleni križ.

— **Nemci poručiju boja talijanom.** Nemški korman prek Svajca opominul je Talijanskoga orsaga, ako talijanski šereg počme vojvovati vu Dardanelli proti turčinom, Nemški orsag je presiljeni talijanom odmah boja poručiti.

— **Grčki orsag nebude se vu boj mešal.** Grčke novine pišeju: Grčki šereg iz tristo jezer vojnika stoji Stém šeregom niti pomisliti néje smeti, da bi s njim moguće bilo prek Bulgarije prama Konstantinopolju iti. Grki su veseli, da Bulgaria je mirna i deče se navalili na Grčku zemlju. Venezelosz minister za to je propal, jerbo dvajsti jezer grčkoga vojnika je štel vu Dardanelle poslati, ali oficiri jednoglasno su tak rekli, da bez ovih vojnikov nemo-reju biti.

Mi nečemo, da nas antant brani proti Bulgariji. Balkanski narod niti vu svoje susede se ne zaufa, stém menje pak vu antant. Kad su rusi još vu Karpati bili i Csataldza linija néje bila još tak objačena, kak je vezda. sa onu vréme bi bila mogla se Grčka vu boj pustiti, ali denes, makar bi i Venezelosz štel, to se nebude pripetilo, jerbo tak kralj, kak i oficiri su proti tomu. Grčka, ako živetí hoče, vu ovim boju neutralna mora ostati.

— **Kiev, Moskva, Pétervár.** No-voje Vremja novine pišeju, da pred savezni šeregi tri puti su odprti po zadnjih bitkah. Jedenput proti Kievu, drugi proti Moskvi i tretji proti Szentpéterváru pelja. Néje znati šteroga puta si budo savezni šeregi zebrali, ali niti to je né moguće, da odmah po svi tri putah budo napredovali. Ali mi rusi tak mislimo, da niti jednoga varaša nebudo mogli postiči, jerbo predi budo vpešali. Ruski šeregi nigdi se nebudo vu odlučno bitku pustili, neg svigdi se vug-nejo i čekali budo do protuletja.

Samo to je pitanje, ali nebudemo opet rusom i ove račune změšali, kak se je to već vu ovim boju višeput pripetilo.

— **Ruski vodji.** Rusi su službeno

javili englezom, da na mesto Nikolsjevica Alexis Evert generala budo imenovali za vodju. Denes ruski front na tri dele je reztirgjeni. Jednomu je Ruski, drugomu Evert i tretjemu je pak Ivanov general zapovednik.

— **Car je pobegél iz Sentpétervara.** Cara su spravili na front, jerbo Sentpétervar je vu pogibelji. Predi, kak bi na front bil odišel, pozval je k sebi carskoga dvora činovnike i vu ruke njim je dal testamenta. Jako žalostna vura je to bila, kad se je car spričaval od familije. Carica i deca plačuć su okolo cara stali s kojimi se je duže vremena spominal. Rekel pak je nazadnje:

— Ja sad na bojno polje ide, potegnem vun sablju da zabranim domovinu pred neprijateljom. Bog nam budi napomoć.

Alexandra i deca plačuć su skušavala cara, koj je za tem taki odputoval na front.

Za taborsku poštu gotovi kuvertisanapisom, takodjer i TABORSKE KARTE se dobiju kod Ftschel Fülöp (Strausz Sándor) knjižarici. Clena: kuvert—2 fill. — taborska karta — 1 fill.

Pésma Népfölkölja.

*Hajda bratja svi skup jednoglasno,
Nek se diči ime naše častno.
Črleni je kantar, béli konj,
Éljen Magyarorszáq! Ja sam tvoj!*

*Zapěvajmo stari svi ustaši,
Da nijedan muske se neplaši.
Črleni je kantar, béli konj,
Éljen Magyarorszáq! Ja sam tvoj!*

*Jezero devetsto štirinajsto,
Pozvalo nas Njegvo Veličanstvo.
Črleni je kantar, béli konj,
Éljen Magyarorszáq! Ja sam tvoj!*

*Da se zide stari népfölkeli.
Kaj si domovinu branit želi.
Črleni je kantar, béli konj,
Éljen Magyarorszáq! Ja sam tvoj!*

*Muska na granici vre študéra,
Vu naš orsag dojtí, špekuléra.
Črleni je kantar, béli konj,
Éljen Magyarorszáq! Ja sam tvoj!*

*Ali bratja svi skup složno sada,
Kakvi nismo bili još nikada.
Črleni je kantar, béli konj,
Éljen Magyarorszáq! Ja sam tvoj!*

*Naj se z naših grlih vika čuje.
Ovo bude ponos dike naše.
Črleni je kantar, béli konj,
Éljen Magyarorszáq! Ja sam tvoj!*

*Jer je svaki za svu otačinu,
Želi branit milu domovinu.
Črleni je kantar, béli konj,
Éljen Magyarorszáq! Ja sam tvoj!*

*V Nagy-Kaniži skupa smo se zišli,
Za dom i za kralja smo prisegli.
Črleni je kantar, béli konj,
Éljen Magyarorszáq! Ja sam tvoj!*

*Tam su vodji skupa nas zebrali,
I s nami pred rusa se pelali.
Črleni je kantar, béli konj,
Éljen Magyarorszáq! Ja sam tvoj!*

*Ali za nas nesu si mislili.
Da bi stari tako verni bili.*

*Črleni je kantar, béli konj,
Éljen Magyarorszáq! Ja sam tvoj!*

*Népfölkeli stari su vojaki,
Napred ide vu boj hrabro svaki.
Črleni je kantar, béli konj,
Éljen Magyarorszáq! Ja sam tvoj!*

*Kad počela s rusom strašna bitka,
Čula se je od nas velka krika.
Črleni je kantar, béli konj,
Éljen Magyarorszáq! Ja sam tvoj!*

*Svaki iz dekungu kriči: hurrá!
Muska po zemlji se naj kotura.
Črleni je kantar, béli konj,
Éljen Magyarorszáq! Ja sam tvoj!*

*Vnogo šturmov jesmo napravili,
Svaku srečno jesmo zadobili.
Črleni je kantar, béli konj,
Éljen Magyarorszáq! Ja sam tvoj!*

*Istina, da vnogi bil pležeran,
Z bojnog polja v špital bil odpeljan.
Črleni je kantar, béli konj,
Éljen Magyarorszáq! Ja sam tvoj!*

*Ali ipak jednoč bu ozdravil,
S ženom, decom skup se razveselil.
Črleni je kantar, béli konj,
Éljen Magyarorszáq! Ja sam tvoj!*

*Ali vnogi je i žrtvom postal,
Za dom za rod život je alduval.
Črleni je kantar, béli konj,
Éljen Magyarorszáq! Ja sam tvoj!*

*Za kim žali žena, deca mala,
Jer za grob mu nedu nikad znala.
Črleni je kantar, béli konj,
Éljen Magyarorszáq! Ja sam tvoj!*

*Koj počiva tam na bojnom polju,
Častno ime stavil je svom rodu.
Črleni je kantar, béli konj,
Éljen Magyarorszáq! Ja sam tvoj!*

*Pokrila ga črna zemličica,
Grob obrasla zelena travica,
Črlena je kantar, béli konj,
Éljen Magyarorszáq! Ja sam tvoj!*

*Lovor vé nec spleten mu na grobu,
Duša pošla vu raj k večnom Bogu.
Črleni je kantar, béli konj,
Éljen Magyarorszáq! Ja sam tvoj!*

*Oh ti Bože, koj si nas sve stvoril,
Pomozi vu svakoj nam nevolji!
Črleni je kantar, béli konj,
Éljen Magyarorszáq! Ja sam tvoj!*

*Marija blažena i devica,
Budi svim nam navék pomoćnica!
Črleni je kantar, béli konj,
Éljen Magyarorszáq! Ja sam tvoj!*

*Jer Marija ti si naša nada,
Svrni se na Magyarškog orsaga.
Črleni je kantar, béli konj,
Éljen Magyarorszáq! Ja sam tvoj!*

*Pošli nam na zemlju mir i pokoj,
Da prestane triško ov velki boj.
Črleni je kantar, béli konj,
Éljen Magyarorszáq! Ja sam tvoj!*

*Kralje i narode ti zjedini,
Daj obranu našoj domovini!
Črleni je kantar, béli konj,
Éljen Magyarorszáq! Ja sam tvoj!*

*Da bu z svakog srca sijal plamen,
Bogu hvala na sve véke Amen!
Črleni je kantar, béli konj,
Éljen Magyarorszáq! Ja sam tvoj!*

*Vu taboru. Fics Ernő népfölkölő.
iz Drávacskánya.*

GABONA ÁRAK/CIENA ŽITKA

MÉTERMÁZSA	1 METERCENT	K
Buza	Pšenica	35 —
Rozs	Hrż	26 —
Arpa	Ječmen	27 —
Zab	Zob	27 —
Kukurica uj	Kuruza suha	24 —
Fehér bab uj	Grah beli	38 —
Sárga bab	Grah zuti	37 —
Vegyes bab	Grah zmešen	37 —
Kendermag	Konopljeno seme	50 —
Lenmag	Len	40 —
Tökmag	Košćice	40 —
Bükköny	Grahorka	28 —

Hepp Ede, pekar Csáktornya

Rákóczi-utca híze broj 18. poleg Kraljevskoga suda.

Ima takaj trgovinu **VAPNA.**
od najbolše vrsti

Koji treba zazidanje, može ga dobiti u svako doba doma pri njemu uz najfalešu cěnu. Koji treba cěli vagon dobi vapno čisto fal. Trži cěpanoga suha bukova drva ilapora na vagu.

568 94—8

Francia nyelv, német nyelv

tanítását elvállalja zongorázni is tudó özvegyasszony. Elvállal nevelőnői állást is vidékre. (Esetleg félnapokat is.)

537 1—1

Czím e lap kiadóhivatalában.

„Magyarországon bavitai a harcstերen küzdőknel és általában mindenkinél mint legjobb

fájdalomcsillapító bedörzsolés

megfázás, rheuma, köszvény, influenza, sorok, mell- és hátfájás stb. esetében

Dr. Richter-féle

Horgony-Liniment. capsici compos.

Horgony-Pain-Expeller pótléka.

Üvege K — 80, 140, 2—.

Kapható gyógyszerárakban vagy közvetlenül az „Arany oroszlanhoz” címzett Dr. Richter-féle gyógyszerárakban, Frigye 1, Előbánystr. 5. Kiszámlázott árakban.

531 1—30

ad 1584/915.

A muraszentmáriai körjegyzőségtől.

Hirdetmény.

Alsómihályfalva község tulajdonát képező

korcsma épületet

1. évi október 3-án d. u. 2 órakor a legtöbbet ígérőnek bérbeadjuk. Feltételek betekintheők.

ELŐLJARÓSÁG.

STOCK-GOENAC MEDICINAL

SZAVATOLT
::: VALÓDI :::
BORPÁRLAT

CAMIS ÉS STOCK GÖZ-
pároló telepéből Barceola

COGNAC-GÖZFÖZ-
DE, ÁLLANDÓ HI-
VATAL. VEGYI EL-
LENŐRZÉS ALATT

512 13—55

KAPHATÓ MINDEN JOBB ÜZLETBEN!

A világháború összes térképei

(Európa, Szerbia, Oroszország, Franciaország,
Törökország és Olaszország) különféle kiadásban

♦ és nagyságban kaphatók: ♦

Fischel Fülöp (Strausz Sándor)

könyv- és papirkereskedésében, Csáktornyan

Interurban-Telefon 34. szám

100 liter házi ital

frissítő, jóízű és szomjat oltó, csekély költséggel bárki által készíthető. Kaphatók: ananas, alma, grenadine, málna, muskotálykörte, borsosmenta, narancs, waldmeister, meggy. Sikertelenség kizárva. Ezek a házi italok nyáron behűtve és télen forralva, rum és pálinka helyett élvezhetők. Az alkatrészek ára pontos előírással együtt utánvételt bérmentve K 450. Öt ilyen adaghoz 1 adagot ingyen adok. Gazdaságok, gyárak, nagyobb háztartások, műhelyek stb. számára meghecsülhetetlen, mert a munkás felfrissül, nem részegedik meg tőle és munkaképessége nem csökkenik. **GROLICH JÁNOS**, Angyal-drogeria Brünn 618 szám (Morvaország).

533 7—40